

**ЗАБІВАЕ
ВАДА**

**13 чалавек сталі
ахвярамі купання
на вадаёмах вобласці**

2

**“ВЫРАТАВАЛЬНИК
— ПРЫЗВАННЕ
МУЖНЫХ,” —
лічыць
14 Яўген Ярчынскі**

**ЗАБАБОНЫ
ЗАПАЛЯНЦАЎ
сабраў і запісаў
крайзнаўца
15 Алеся Зайка**

Выдавец УП “Газета для вас”

Выдаецца с 1997 года на беларуской и русской языках
Периодичность — раз в неделю

ГАЗЕТА ДЛЯ ВАС

ІВАЦЭВІЧЫ-БЯРОЗА-ПРУЖАНЫ-ДРАГІЧЫН
(Брестская область)

№ 28 (706)

10 ліпеня 2009 г., пятніца

Кошт свабодны
(у розніцу)

ОТДЫХ НА БОЛОТЕ? А почему бы и нет!

О том, что отдыху и развитию туризма сегодня уделяется очень много внимания — говорилось и писалось не раз. О том, что везде хорошо, а дома — лучше, мы слышим с пеленок. О том, что жители Беларуси в последние годы предпочитают отдыхать у себя в стране, мы также слышим и читаем. Рассуждать о том, хорошо это или плохо, можно долго, а на дворе — лето, значит, время не рассуждать, а выбирать и действовать. В Березовском районе — новинка! Открылся экологопросветительский центр (на фото) на территории республиканского биологического заказника “Споровский”.

Сегодня экологический туризм выступает ключевым элементом устойчивого развития особенно охраняемых природных территорий, позволяющим обеспечить не только организационную и финансовую основу сохранения естественных природных и традиционных культурных ландшафтов, составляющих его ресурсный потенциал, но и стимулирует повышение уровня социально-экономического развития местного хозяйства и населения за счет появления новых источников доходов от обслуживания туристов, расширения занятости, роста инвестиционной активности в регионе, что не маловажно особенно в тех местах, где населения становится все меньше и меньше, а вместе с ним умирают традиции и обычаи и местности. Примером того, как из болота можно “делать деньги” местным жителям, может служить организация экотуризма в заказнике “Споровский”.

Биологический заказник “Споровский” представляет уни-

Пейзаж заказника “Споровский” (Березовский р-н).

кальный естественный природный комплекс низинных болот в пойме Ясельды со своеобразной флорой и фауной,ключающей редкие и исчезающие виды животных и растений. Высокая степень сохранности естественных пойменно-болотных ландшафтов свидетельствует о наличии предпосылок для формирования на основе заказника центра экологического туризма национального, а в перспективе — международного значения. Вместе с тем, в настоящее время заказник “Споровский” не имеет су-

щественного притока экотуристов вследствие отсутствия конкурентоспособного экотуристического продукта и недостаточной известности на национальном и мировом туристском рынке, но ситуацию пытаются срочно исправить.

В физико-географическом отношении территория заказника расположена в пределах Полесской низменности, где представлены ценные и уникальные пойменно-болотные ландшафты, представляющие значительный интерес для отечественных

и иностранных экотуристов. В этой связи заказник “Споровский” может рассматриваться как один из основных объектов региональной сети экотуризма наряду с другими особенно охраняемыми природными территориями (ООПТ) Белорусского Полесья, включая национальный парк “Припятский”, заказники “Средняя Припять”, “Званец” и другие. Соседство с ценными экотуристическими территориями, с одной стороны, обуславливает перераспределение туристских потоков, а с другой — создает

возможности для разработки совместных экотуристических программ и маршрутов. Еще в 1999 году заказнику был присвоен статус Рамсарского угодья.

Обо всем об этом говорилось в конце июня на торжественном открытии в деревне Высокое, которая находится на территории заказника, экологопросветительского центра и туристической тропы.

Светлана
БРЕНКОВИЧ.

г. Береза.
(Окончание на 3-й стр.)

Справочник
по инновационным технологиям
000 “Букластстрой”
ОКНА из ПВХ
двери / алюминий
ВИТРАЖИ из ПВХ и Алюминия
раздвижные балконные рамы:
на ПВХ и Алюминии под заказчиком в подарок
МОСКОВСКИЕ СЕТИКИ
изготовление стеклопакетов

Наш адрес:
г. Пружаны,
ул. Ширмы, 19
(вход со двора)
“Детская спортивная школа №1”

Тел. 9-22-22
8-1033-607-00-98
8-1020-357-81-57

ЧПТУП “Манитоба”
Выполним
наружную и
внутреннюю отделку
в г. Ивацевичи
Благоустройство
Кровля.
Термошуба.
Тел. 8-029-791-86-93
8-(01645) 2-71-49

**K H A
S A L A M A N D E R**
СЕРТИФИКАТ КАЧЕСТВА
НЕМЕЦКАЯ КОМПЛЕКТАЦИЯ
ИНДИВИДУАЛЬНЫЙ ПОДХОД
ДВЕРИ ПВХ ТЕПЛЫЕ БАЛКОНЫ МТС. 8-029-723-47-33
МОСКИТНЫЕ СЕТКИ VEL. 8-029-126-48-17
ОЩУЩЕНИЕ ДОМА-ОЩУЩЕНИЕ КОМФОРТА

Свид. № 200425557 от 18.08.2000 г.
Издательский центр РИК УНН 280344728

adv@promedia.by

ДЕНЬ РЕСПУБЛИКИ торжественно отметили в Березе

БЕРЕЗА. Масштабно и торжественно отметили в городе День Независимости Республики Беларусь и 65-летие освобождения Беларуси от немецко-фашистских захватчиков.

С 9 утра на площади звучал радиоконцерт "Доброе утро, Береза!", работали площадки, на которых выступали детские творческие коллективы. Конечно же, самыми главными в этот праздничный для всего нашего народа день были ветераны. Их колонну, идущую для возложения цветов и минуты молчания в память о погибших в Молодежном сквере, сопровождали пионеры города. Множество горожан собрались на центральной площади и прилегающим к ней улицам, чтобы посмотреть на парад военнослужащих Березовского гарнизона и поприветствовать праездничное шествие трудовых коллективов города, об-

щественных объединений, коллективов художественной самодеятельности, спортсменов, а также проезд сельскохозяйственной техники. Открыл шествие коллектив предприятия "Березакерамика". Продолжился праездник на центральном стадионе, где, кроме концерта, прошло также награждение лучших людей города за вклад в патриотическое воспитание молодежи, за активное участие в общественной жизни города и района. Среди награжденных Е. Ф. Шешко, руководитель народного творческого объединения "Память сердца"; Л. В. Киватыцкая, директор исто-рико-краеведческого музея; И. С. Панютич, ве-

Светлана БРЕНКОВИЧ.

Идут ветераны.

теран войны; В. Н. Машар, многодетная мама и другие. В течение дня прошли также многочисленные спортивные мероприятия. Вечером молодежь оты- ха

хала на общегородской дискотеке, которая, по традиции, прошла на центральной площади города.

Светлана БРЕНКОВИЧ.

Спявалі Хлястоў і Влада на свяце вызвалення ў Івацэвічах

ІВАЦЭВІЧЫ. Шырокая программа была представлена жыхарам города падчас святкавання Дня Рэспублікі і 65-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецко-фашистскіх захопнікаў.

Іхця парада з танкамі тут не адбылося, любы жадаючы мог знайсці месцапрыемства на свой густ.

Святкаванне пачалося з ускладнення вянкоў кіраўнікамі раёнаў улады і ветэранамі да помніка загі-

нувшым у гады Вялікай Айчыннай вайны. З раніцы каля рэйвыкаўкама працавала выставка дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва. Адбываліся ў гэты дзень і спартыўныя мерапрыемствы (першынство ДЮСШ па дзюдо, паказальная выступленні картынгістаў), і мера прыемствы для дзяцей. Даэткі забаўляліся на на дуўным атракцыёне "Ала дзін", які быў усталіваны ў скверы каля райвыканкама. А на дзіцячай плошчы па вуліцы Дэпутацкай са праўднае шоу зладзілі для дзяцей Баба-Іга і Кікімара.

Пікам святкавання для жыхароў Івацэвічыны стаў канцэрт Аляксея Хлястова і Влады, які адбыўся на цэнтральнай плошчы горада. На іх выс-

тупленне прыйшло столькі жыхароў горада, што ледзь не ўся плошча была занята. Влада, якая выступала першай, падзякавала Івацэвічам за ўсплы прыём і паабязала яшчэ сюды прыехаць. А Аляксей Хлястоў перад сваім выхадам на сцену выступіў у ролі... выратавальніка. Справа ў тым, што як раз перед яго выступленнем у велізарным на тоўшце маленькай дзяўчынка згубіла сваі бацькоў. І спеваку давялося аб'явіць у мікрофон, каб бацькі яе забралі і былі больш уважлівымі. Спевы ж Аляксея Хлястова падаравалі шмат добрых эмоцый і прымусілі жыхароў Івацэвічай і падпяваць, і танцаваць.

Павел ДАЙЛД.

Забівае вада

ІВАЦЭВІЧЫ-ДРАГІЧЫН-БЯРОЗА-ПРУЖАНЫ. Апошнімі днямі на дворце стабілізавалася і стала па-сапрайднаму летнім. Найлепшым па ратункам ад спякоты з'яўляецца, вядома ж, купанне і адпачынак каля вадаёмаў. Аднак у такія гарачыя дні павялічваецца і колькасць няшчасных выпадкаў на вадзе.

Этак, з ліпеня падчас купання ў вадзе "Вулькаўская" каля вёскі Вулька-Целяханская Івацэвічага раёна патануў мясцовы жыхар, 1970 года нараджэння. У гэты ж дзень у Дняпроўска-Бугскім канале каля вёскі Ляховічы Драгічынскага раёна патануў жыхар вёскі Асаўцы Брасцкага раёна, 1965 года нараджэння.

Увогуле, з другога па пятае ліпеня ў Брасцкай вобласці патанулі 13 чалавек. Самаму старшаму з загінуўшых было 70 гадоў, самому маладому — 22 гады. Усяго з пачатку 2009 года ў Брасцкай вобласці патанулі 70 чалавек.

На ўсіх дадзеных фактах праверку праводзіць праукратура. Аднак гэта ўжо не зможа вярнуць, каго забрала вада. Таму будзьце вельмі ўважлівыя і асцярожныя падчас адпачынку каля вадаёмаў.

Павел ДАЙЛД.

Паглядзі на прыпынак і запомні

ПРУЖАНЫ. Напрыканцы чэрвеня супрацоўнікі дзяржаўнай інспекцыі вырашылі далучыць да прааганды бяспекі дарожнага руху і малых архітэктурных форм, якія размешчаны на аўтобусных прыпынках раёна.

У мінулую пятніцу малянкі з заклікам не размаўляць па мабільніках за рулём аўто, скінуць хуткасць і праpusціць пешахода на астатніх павільёнках.

Васіль СНАПКО.

З месца здарэння ўцёк...

ДРАГІЧЫН. 4 ліпеня каля 23.30 на дарозе Антопаль — Драгічын, каля г. п. Антопаль невядомы вадзіць збіў веласіпедыста, жыхара в. Першамайск.

Вадзіць з месца трагедыі з'ехаў, не спыніўшыся. Пацярпелі ўніжэніемі пашкоў джаннямі трапіў у балыніцу. Падчас рэалізацыі плана "Перахоп" супрацоўнікамі Драгічынскага РАУС выяўле-

Павел ДАЙЛД.

Выпуск маленьких крышечек

НА БЕРЕЗОВСКОМ предприятии "Березатара" начался выпуск крышечек для детского питания, причем, в мире такие крышки выпускают всего лишь 3 фирмы.

Безопасность детского питания требует высокой степени защиты. Для обычной упаковки жесть обжигается 2-3 раза, а при производстве маленьких крышек — 5-6 раз. На заводе установлена испанская линия, которая позволила полностью за крыть потребность в

крышках белорусских заводов, выпускающих детское питание. "Березатара" также намерена полностью вытеснить импортные тетра-упаковки и предложить производителям продуктов питания свои, отечественные.

Светлана БРЕНКОВИЧ.

Ветэраны даі

ПРУЖАНЫ. Трэцяга ліпеня ў Пружанах адбыўся злёт быльых начальнікаў дзяржаўнай інспекцыі Брэстчыны. Гэта не афіцыйная арганізацыя, але ветэраны ДАІ разам што год збіраюцца ў кожным з раёнаў вобласці, дзе праводзяць сустэрэчы з дзеючымі супрацоўнікамі інспекцыі для абмену опыту. Летасць яны наведалі Івацэвічыну, а ў гэтым годзе месяц агульнага збору стаў наш райцэнтр.

Для гасцей аддзела мінкультуры была арганізавана экспурсія па горадзе, падчас якой ветэраны дзяржаўнай інспекцыі ўсклалі вянкі да помніка спаленым вёскам, наведалі Лядовы палац і музей-садзібіцу "Пружанскі палац".

Напрыканцы дня адбылася сустэрэча з супрацоўнікамі аддзялення ДАІ Пружанскага РАУС. Безумоўна, як зазначаў ўдзельнікі неафіцыйнай

Васіль СНАПКО.

Молочныя капиталы "сливаются"

ПРУЖАНЫ. Соглашение о намерениях подписано между Пружанским райисполкомом, руководством Брестской области и компанией "Юнимилк" (Россия). При его реализации на базе ОАО "Пружанский молочный комбинат" может появиться новое совместное белорусско-российское предприятие.

На сегодняшний день комбинат производит сыры, цельномолочную, сухую молочную продукцию. Планируется, что именно на базе цеха цельномолочной продукции и будет создано СОАО, а вот

все остальное производство — сыров, сухого молока — останется в ведении ОАО "Пружанский молочный комбинат". Учредительный договор на данный момент разрабатывается.

www.vb.by.

Поездка в музей

ІВАЦЭВІЧЫСКИМ отделом Департамента охраны МВД Республики Беларусь недавно была организована поездка на "Лінію Сталіна" для сотрудников и ветеранов отдела, членов их семей. Путешествие было посвящено Году родной земли и 65-й годовщине освобождения Беларуси от немецко-фашистских захватчиков.

"Лінія Сталіна" — это военно-исторический музей, расположенный под открытым небом. Музей был открыт к 60-летию Победы советского народа в Великой Отечественной войне. Основание мемориала — это настоящие дзоты, живые свидетели боев. В рабочем состоянии имеется электростанция 1938 года. На специальной площадке размещено очень

много техники, а также и самолеты.

Тысячи людей приходят сюда, чтобы почтить память защитников Отечества. И работники Ивацэвичского отдела Департамента охраны МВД присоединяются к празднованию Победы.

Виктор ГЕЙЦ, начальник Ивацэвичского отдела Департамента охраны МВД РБ.

ОТДЫХ НА БОЛОТЕ?

А почему бы и нет!

(Окончание.
Начало на 1-й стр.)

На сегодняшний день эта деревня из числа умирающих — проживает в ней около 100 жителей, поэтому, возможно, открытие центра позволит продлить ей жизнь. Раньше в здании размещался сельсовет. В после дни годы оно пустовало, поэтому идея переоборудовать его под образовательный центр была очень удачной — людей на отдых в Высокое прибывает все больше, а с ноглом проблема — до райцентра около 20 км. Комфортнее теперь будет и студентам Брестского университета, которые приезжают в эти места на практику. Прежде им приходилось жить в палатах, а сегодня к их услугам обустроенные комнаты, кухня, душевые. Переоборудование и обустройство центра и территории проводилось по линии Программы развития ООН и Глобального экологического фонда "Создание условий для устойчивого функционирования системы водно-болотных угодий в Белорусском Полесье". Центр рассчитан на посетителей и туристов, они могут получить здесь полную информацию о фауне, флоре, экосистеме края, им будет предложена информация об историческом и культурном наследии Березовщины, для всех желающих разработаны экомаршруты — пешие, водные, на велосипедах, на лошадях. На высоком берегу Ясьельды появилась смотровая площадка, с высоты которой как на ладони видны удивительно красивые места заказника, а при наличии биноклей смотровых труб можно рассматривать многочисленных птиц непосредственно с данного участка. Оборудована зона отдыха на берегу Ясьельды, места для приготовления пищи, есть готовые дрова. В самом центре гостей ждет конференц-зал, гос-

Информационный щит на одной из экологических троп.

Наблюдательная вышка в Высоком.

тевые комнаты, душевые. Все сделано и оформлено со вкусом. Цены на проживание от 25 тысяч рублей в сутки. В ближайшие три года, по словам директора заказника Вадима Протасевича, планируется вывести работу в "Споровском" если не на самую пикетность, то значительно к этому приблизиться.

Это первый центр в Беларуси, в открытии которого приняли участие международные организа-

ции. Участниками мероприятия стали заместитель министра природных ресурсов и охраны окружающей среды РБ В. В. Кулак, представители Национального агентства по туризму, областных и районных органов власти, туристических компаний, СМИ. Они с интересом ознакомились с информационной экспозицией центра, посетили один из экологических маршрутов, прошли дегустацию блюда

традиционной белорусской кухни, приготовленные участницами конкурса микро-проектов в рамках программы финансовой поддержки для развития экотуризма в регионе Белорусского Полесья, хозяйкой экоусадьбы "Щедрый заяц" М. Н. Зайцевой.

На базе эколого-просветительного центра четыре экотропы, разработанных в рамках тематического компонента проекта ПРООН/ГЭФ. Маршруты познакомят с важной ролью заказника в регуляции природных процессов, с его растительным и животным миром. "Брэнды" заказника — венерин башмачок, вертлявя як мышевка, болотная черепаха и другие представители флоры и фауны, многие из которых занесены в Красную книгу. По словам директора заказника Вадима Протасевича, "первозданных низинных болот ни в Европе, ни в Беларуси почти не осталось, поэтому не удивительно, что сюда приезжают много иностранцев даже для того, чтобы послушать пение птиц. Порой иностранцы не верят, что птицы у нас такое разнообразие, думают, что мы им магнитофонную запись включаем. Наблюдают, проверяют и уезжают домой довольные". Еще одно мероприятие, если можно так сказать, привлечет в заказник экотуристов — национальный чемпионат "Спортивские сенокосы", который пройдет в нынешнем году в третий раз. В прошлом году в нем приняли участие 16 команд.

Таким образом, заказник "Споровский", основным богатством которого являются болота, где нашли себе приют многочисленные виды животных и растений, может стать ближе знатокам и любителям тихого отдыха вдали от городского шума и суеты.

Светлана БРЕНКОВИЧ.
Фото автора.
г. Береза.

Івацевічскіе актеры

выступили
на минской сцене

Команда филиала ОАО "Беларусбанк".

3 июля 2009 года в столице прошел фестиваль-концерт художественной самодеятельности работников ОАО "Беларусбанк" под названием "Земле родной поем мы славу!", посвященный 65-й годовщине освобождения Республики Беларусь от немецко-фашистских захватчиков.

В конкурсе участвовали работники банка и члены их семей. Проходил он в три тура. Первый отборочный тур — в рамках городов и районов Брестской области. Потом со своей программой наша команда отправилась на второй областной тур в город Брест. По программе конкурса выступления команд оценивались по жанрам. Команда нашего филиала заняла первое место в театральном жанре.

ментальная пьеса" и третье место в вокальном жанре.

За основу своей программы для участия в фестивале в городе Минске команда Брестской области положила театральную постановку нашей команды: интермедию по мотивам Альбрандера Творческого "Василий Теркин", за которую она получила первое место в жанре "Лучший сценарий".

В состав ивацевичской команды вошли Игорь Федосенко (актер года-2009, Народный театр ГДК), Нонна Чирко (лучшая женская роль, Народный театр ГДК, 2009 г.), Иван Лучиш, Татьяна Казак, Игорь Сегень, Татьяна Левошина, Елена Подсданная, Сергей Кот.

Команда Брестской области заняла не сколько призовых мест в различных жанрах. Работники нашего филиала заняли второе место в жанре "Театральное представление". Команда филиала №100 Брестского областного управления заняла второе место в жанре "Инстру-

ментальная пьеса".

Команда и директор филиала ОАО "Беларусбанк" Анна Иосифовна Лешкова выражают огромную благодарность Валентине Петровне Кулешкой и Наталье Александровне Куратник за подготовку к конкурсу.

Ирина ГОНЧАРОВА.

г. Ивацевичи.

Ці выгадна развіццё экалагічнага турызму ў нашым рэгёне?

Адказваюць жыхары г. Івацевічы

ІРИНА УЛАДЗІМІРА РАУНА: Лепш паехаць у нейкую заходнюю краіну або ў Москву ці Пецярбург. Мне больш падабаецца культурны турызм, чым экалагічны.

ГАЛІНА АЛЯКСАНДРА РАУНА: Канешне, выгадна, і нам патрабна прыцягваць туристаў у наш край. У нас ёсьць запаведныя месцы: лясы, болоты, заразнік "Выга нашчансі".

ТАЦЦЯНА ІВАНАУНА: Чаму бі не? У насёць як культурныя аб'екты, так і экалагічныя. Таму можна спалучыць культурны турызм, і экалагічны.

СВЯТЛНАНА: Выгадна, але спачатку ў гэта трэба вялікія фінансы ўкладыць. А людзі па экамаршрутах ездзіць будуць абавязковы, таму ўсе затраты хутка аку пяцца.

Фатаграфацца адмовіўся

ДЗМІТРЫЙ СЯРГЕЕВІЧ: Як настаўнік фізічнага выхавання, я ўпэўнены, што экатурызм у нас мае добрыя перспективы і трэба яго развіваць.

“ГАНДЛЁВЫЯ ВОЙНЫ” ПРАЦЯГНУЦЦА

— **ЛІЧЫЦЬ ЭКАНАМІСТ Яраслаў Раманчук**

“Гандлёвые войны” Беларусь і Расіі будуть працягвацца, лічыць эканаміст Яраслаў Раманчук. Аб tym, што канфлікт працягваецца, ён заявіў 7 ліпеня на прэс-канферэнцыі ў Мінску.

“Безумоўна, будзе раследаванне наконт дэмпнінгаў паставак беларускім бокам аграрнай тэхнікі ў Расію. На колькі мне вядома, Расія вярнула нам чатыры тысячы трактароў, бо яны былі дрэнней якасці. І гэтыя трактары былі адправлены ў Туркменістан”, — сказаў Раманчук.

Таксама, паводле яго слоў, будзе працягвацца “перманентныя нафтагазавы канфлікт”. “З бюджету знікла 8 трлн. рублёў кампенсаціі на перапрацоўку нафты, што робіць бессансоўную перапрацоўку нафты ў Беларусь. Такім

ён таксама прагна зуе

чынам, можна меркаваць аб скораценні перапрацоўкі нафты на нашых камбінатах”, — заявіў эканаміст.

На яго думку, узімку пытанні наконт працы “Белтрансгаза”. “Хутчэй за ёсё, беларускі бок будзе патрабаваць крэдыты пад перадачу Расіі 50% акцый гэтага прадпрыемства. Беларускі бок будзе падчышаму настойваць, што гэты пакет каштуюе 5 млрд. долараў. Расійскі бок будзе настойваць на меншай цыні, бо цыні на газ змяніліся”, — лічыць Раманчук.

Ён таксама прагна зуе

язджаў Герман Грэф (кіраунік расійскага “Ашчадбанка”). — **БелаПАН.**, які працягваў пытанне аб куплі “Белтрансгаза”. На якіх умовах прадаваць банкі, якім чынам даваць доступ расійскаму капіталу на беларускі банкаўскі рынак — з гэтым беларускі бок патрагуецца”, — прагназуе Раманчук.

“Таксама будуть падчышыны дробныя пытанні на кшталт доступу на расійскі рынок беларускага мяса, малака і іншага. Таму што ні па адной таварнай групе няма дамоўленасцей. Каравае, нас чакае вельмі цікавы канец лета, пачатак восені і вельмі цікавы канец года”, — заключыў Раманчук.

Залаты запас Беларусі скараціўся на 18,3%

Міжнародныя рэзервовыя актывы (золата валютныя рэзервы) Беларусі, разлічныя паводле стандартаў МВФ, скараціліся ў чэрвені на 590,9 млн. долараў ЗША (18,3%) і склалі на 1 ліпеня 2 млрд. 646,7 млн. долараў.

Пра гэта сведчыць звесткі Нацыянальнага банка.

У парыўнанні з пачаткам года золата валютныя рэзервы Беларусі знізіліся на 414,4 млн. долараў (13,5%) — з 3 млрд. 61,1 млн. на 1 студзеня 2009 года.

Пры гэтым вартася ўлічваць, што перыяд з пачатку года супрадаўжаўся запасычанасцямі на шэных рынках, а таксама іншымі паступленнямі на суму звыш 2 млрд. долараў ЗША.

У прыватнасці, у студзені 2009 года Беларусь атрымала першы транш крэдыта МВФ у 788 млн. долараў ЗША, у лютым — 625 млн. долараў адпраўлячага пакета акцый ААТ “Белтрансгаз”, у сакавіку — чарговы

транш расійскага крэдыта на 500 млн. долараў ЗША.

Вядома таксама, што ў лютым — сакавіку “Газпром” ажыццяўі перадаплату за транзіт газу па тэрыторыі Беларусі ў 2009 годзе на 250 млн. долараў.

За 2008 год золата валютныя рэзервы Беларусі скараціліся на 1 млрд. 121,1 млн. долараў, нягледзячы на паступленне ў лістападзе пе рашага траншу расійскага крэдыта ў памеры 1 млрд. долараў, а ў снежні — крэдыта Венесуэлы ў 500 млн. долараў. З улікам гэтых сродкаў суккупнае знижэнне золата валютных рэзерваў у 2008 годзе склала прыкладна 2 млрд. 621,1 млн. долараў.

Усходніе партнерства —

гэта інвестицыі

Еўракамісія прыняла рашэнне аб накіраванні 40 млн. еўра на шматбаковыя рэгіянальныя праекты ў краінах праграммы “Усходніе партнёрства” і Расіі, паведамляе прэс-служба ўсходніх структур. Сродкі будуть выдзелены з бюджета ЕС на 2009 год праз Еўрапейскі інструмент суседства і партнёрства.

Фінансаванне будзе прадастаўлена на праграмы, накіраваныя на павышэнне ролі грамадской супольнасці ў развойні культурнай палітыкі, падтрымку малога і сяродніга бізнесу, ахову навакольнага асяроддзя, баражбу з гандлем людзьмі.

Рэгіянальны бюджет праграмы “Усходніе

партнёрства” на 2010—2013 гады складае 600 млн. еўра. Акрамя таго, кожная краіна — сусед ЕС мае нацыянальны бюджет. Так, для беларускіх праектаў на 2007—2010 гады запланаваны 21 млн. еўра, для Азербайджана — 92 млн., Арменіі — 98,4 млн., Грузіі — 120,4 млн., Малдовы — 209,7 млн., Украіны — 494 млн. еўра. Наступны бюджет для Беларусі плануецца пераглядзець у бок павелічэння.

Свабодны гандаль з ЕС

будзе выгадны для Беларусі

“Мы б не адмовіліся ад зоны свабоднага гандлю з ЕС, калі б нам заўтра яе пропанавалі”, — заявіў Аляксандр Лукашэнка ў інтэрв'ю аўстрыйскай газете Die Presse 6 ліпеня, паведаміла прэс-служба прэзідэнта.

Адказваючы на пытанне, што для беларускага боку з'яўляецца прыярытэтам: уздел у мытным саюзе з Расіяй і Казахстанам альбо ў зоне свабоднага гандлю з Еўрапейскім саюзам, Аляксандр Лукашэнка заявіў, што прыярытэт — тое, што Беларусь зможа раней реалізаваць. Паводле яго слоў, калі з 2010 года реальная пачне дзеянічаць мытны

саюз з Казахстанам і Расіяй — гэта і будзе прыярытэтам Беларусі. “Калі атрымаеца, мы і ў СГА будзем разам рухацца”, — сказаў прэзідэнт.

Ён заявіў, што Беларусь “чіколі не адмовіцца ад мытнага саюза”, бо “этая вельмі выгадна”. Разам з тым, паводле яго слоў, “будзе вельмі выгадна”, калі Беларусь створыць зону свабоднага гандлю з ЕС.

Сем тон наркатачных раслін знішчана ў Брэсцкай вобласці

У Брэсцкай вобласці ў чэрвені знішчана прыкладна 7 тон наркатачных раслін, з якіх 5,06 тонны маку, амаль 1,75 тонны канапель, паведамі **БелаПАН** начальнік управління па наркакантролі і супрацьдзеянні гандлю людзьмі УУС аблвыканкама Алег Царык.

Паводле яго слоў, усяго за мінулы месяц падчас правядзення аператыўных мерапрыемстваў “Мак” быў выяўлены 201 факт пасеву маку і канапель. Яны займалі плошчу 19 тыс. кв. метраў.

За гэты перыяд у дачыненні да 130 жыхароў рэгіёна

нукладзены пратаколы на падставе артыкула 16.1 КоАП (сліба абовырошчванне забороненых вырошчвання раслін і грыбоў, якія ўтрымліваюць наркатачныя рэчывы, і супрацьдзеянні на законаму абароту наркотыкаў). У іх задзейнічаны супрацоўнікі крымінальнай міліцыі і міліцыі грамадскай бяспекі ўсіх гарадскіх і раённых аддзелаў унутраных спраў, звязаныя з незаконным абаротам наркотыкаў.

Праца на атрыманні льготных спажывецкіх крэдытаў будзе мець грамадзяне, у якіх сяроднія-

Ільготныя крэдыты

Аляксандр Лукашэнка 6 ліпеня падпісаў Указ № 371 “Аб ільготным спажывецкім крэдытаванні”.

Як паведамляе прэс-служба прэзідэнта Беларусі, указам прадугледжана выдзяленне ў 2009—2010 гадах малазабяспечаным грамадзянам крэдытаў на спажывецкія патрабы для набыцця нехатчовых груп тавараў працяглага выкарыстання.

Права на атрыманні льготных спажывецкіх крэдытаў будзе мець грамадзяне, у якіх сяроднія-

месячныя суккупны даход на кожнага члена сям'і, падлічаны за тры месяцы, якія папярэднічалі месяцу за ключэння крэдыта на гадагавора, не перавышае трохразовага сяроднімежочага сяроднедушавога мінімальнага спажывецкага бюджету сям'і з чатырох чалавек (ціпер — 1130,8 тыс. рублёў).

Функцыі па выдачы та крэдытаў ускладненыя.

Клубніцы б'юць рэкорды

Клубніцы Брэсцкай вобласці ўжо нарыхтавалі 1.813 тон клубніц. Гэта на 469 тон больш, чым за ўвесі мінусагодні сезон.

Як паведамілі **БелаПАН** у Брэсцкім аблспажыўсаюзе, па даных на 6 ліпеня больш за ўсё суніц садовых закуплена Лунінецкім (зыўш 900 тон), Пінскім (амаль 230 тон) і Іванаўскім (215 тон) раіспажыўтаварыствамі. У асноўным клубніцы нарыхтаваны на перапрацоўку падпрацтвы краіны. На-

сельніцтву рэалізавана ўсяго 11 тон. Гэта абумоўлена тым, што жыхары рэгіёна аткінаны з айтамаўца вырошчваннем клубніц і забяспечваюць сябе гэтай ягадай са масой, патлумачыў специялісты.

У гэтым годзе сезон ма-

Продаж іншамараў у Беларусі скараціўся на 40%

Паводле ацэнкі экспертаў, у 2009 годзе аўтамабільныя продажі новых іншамараў на рынку Беларусі скараціліся не менш чым на 40% пасля яго падзення на выніках першага падзення на 25%. Пра гэта 6 ліпеня на прэс-канферэнцыі ў Мінску паведаміў старшыня Беларускай аўтамабільнай асацыяцыі “БАА”, дырэктар генеральнага імпартёра Volkswagen у Беларусі Сяргей Міхневіч.

Пры гэтым ён адзначыў, што ў Расіі падзенне на аналагічным сегменте аўтарынку ўжо склала

прыкладна 50%, а ва Украіне яно дасягае 70%. Паласа падрыхтавана па матэрыялах **БелаПАН**.

“Што да супастаўлення тэмпаў падзення рынку, то беларускі паказчык у 25% выглядае дастатковы для нядрона”, — падкрэсліў Міхневіч.

У 2008 годзе продаж новых імпортных аўтамабіляў у Беларусі склаў 25.296 машын (легкавых аўтамабіляў — 22.018).

БАБУЛІНЫМІ СЦЯЖЫНКАМІ, або Мой дзіўны лес, маё зялёнае свято

Шаноўныя чытачы "Газеты для вас". Пропануем вашай увазе апавяданне Марыі Лушчык, вучаніцы Запалянскай сярэдняй школы, прысвячанае лесу. Гэтая творчая работа з'яўляецца пераможцай (1 месца) абласнога этапа рэспубліканскага юніёрскага ліяснога конкурсу "Квітней, мой лес!".

Мяне завуць Маша. Я вучуся ў шостым класе, жыву ў бабулі ў вёсцы Заполле. Кожны год, як толькі пацяплеме, мы едзем з бабулі ў яе родную вёску Альшаніцы. Дарога спачатку ідзе полем, затым духмяным лугам па-над рэчкай Альшанкай, а тады праз звонкі чысты бор, у якім так лёгка дыхаецца. Мы не маўчым, бо мяне ўсё цікавіць: назвы дарог і палёў, і замшэлы валун, што многа бачыў на сваім віку. А калі зайджаем у лес, я заўажаю, як бабуля пачынае хвалявацца, успаміны апаноўваюць яе. І яна пачынае расказваць пра сваё дзяцінства:

— Вёска наша была вялікая, побач — рэчка, луг. А найбольшая наша рацасць — лес. Ён вабіў і зімою, і летам. Зімою мы ездзілі на самаробных лыжах у Замкаўшчыну катыца з горак. Яны там вельмі высокія, і лес там незвычайна прыгожы, як зачараны. Сосны, яліны і кусты ядолоўцу зялёныя, а на іх шапкі белыя, як у казку трапляеш. Да снегу менш, там выглядваюць кусцікі бруsnічніку ды вепрасу, ім лясныя звёры харчуцца. Катаўся мы там часам да змяркания. Пытаешся, чаму Замкаўшчына? А таму што належала гэты лес калісьці пану, што ў Мара чоўшчыне

Грамата М. Лушчык за перамогу ў конкурсе.

дзе яна ў дзяцінстве збірала ягады.

Ехалі мы лясной дарогай, паабапал чырванелі сунці. Мы часта спыняліся і ласаваліся імі, духмянымі, салодкімі. А вось і Сінячышча. Назвалі лес так тады, што ў ім столькі сінякоў (махавікі) у грыбы год бывае, хоць касой касі. Сосны тут высокія, стромыя, а паміж імі маладзенькія бярозкі, як нявесты ў белым. Я такіх белых прыгожых бяроз больш нідзе не бачыла. І чарніцы! Што гэта былі за чарніцы: буйныя, са кавітыя, са мі прасліся ўвядро. Не згледзелі, як назіралі, і пайшлі шукальцы грыбы. Пашанцавала спачатку бабулі, а потым імне: барвік стаяў на такай тоўстай ножкі, што я, як зрезала яго, корань далонню закрыць не змагла — такі тоўсты. А шапка бардовая, цвёрдая, сапраўдны цар-грыб. А пасля сталі

Мой запаведны куточак...

па да ща чырво на галовікі, іх было столькі, што мы брали толькі самыя маладзенікі. Вось тады я і зразумела, чаму Сінячышча — адно з любімых бабуліных мясцін. А яшчэ мы тут нарвалі святаяніку — лекавай травы. Яе трэба рваць паміж Янам і Пятром, тады яна вельмі гаючая. А галінка чарнічніку бабуля ламаць не дазволіла: кожная галінка жыве сто гадоў, і, можа, яшчэ мае ўнукі будуть зрываць ягады з тых кусцікаў, што я і.

Дамоў мы па ехалі другой дарогай: бабуля захадзела паказаць мне лясную рэчку Ворлю. Назва пайшла ад разнавіднасці папараці "орля", тут яе расце вельмі многа. Калі пад'ехалі да рэчкі, мне а дразу ўспомнілася любімая бабуліна прымаўка пра лес: "У сасновым лесе маліца, у бярозовым — любіца, у дубовом — волю каваць,

а ў яловым — чорт у душу прадаваць". Сапрэуды, па берагах Ворлю растуць высоція, цёмныя яліны, паміж імі — высокая папараць. Рэчка невялікая, плыткая, а вада ў ёй чистая, смачная. Усе ягаднікі спыняюцца, каб на таліць смагу. Нейкі добры чалавек убіў побач кіечак і павесіў конаўку. А я піла з прыгара шчачаў, мне так цікаў было. Не ведаю, дзе бярэ пачатак гэтая лясная прыгажуня, а вось упадае яна ў Жыгулянку, таксама лясную ра чулку.

Наступнае наша падарожжа было восенню, калі паспелі журавіны. У нашым лесе цяпер гэта рэдкая ягада: асушылі балоты, выразалі лісы — і зніклі журавінкі. А вось бабуля ведае мясцінкі, дзе можна назіраць гэтых каштоўных ягад. Я на павяла мяне ў самы блізкі журавінкі. Лес гэты называецца Ліпнікі. Раней тут

быў плес, стаяла паміж купін вада, ліпла глеба да ног, адсюль і назва — Ліпнікі. Цяпер тут змешаны лес: і бярозкі, і сосны, і ясні сустракаюцца, і, зразумела, елачки. А вось і першыя ягады: з аднаго боку чырвоныя, а з другога — ружковыя, і буйныя, можна зрываць адразу па некалькі. Лісцікі ў іх дробненькі, зверху зялёныя, а знизу попельныя, месцамі чырвоныя. Я пакаштавала адну ягадзіну і скрыўлася — вельмі кіслая. А бабуля сказала, што гэта самыя каштоўныя ягады, яны могуць свежымі захоўвацца амаль год. Раней, калі жанчыны пралі кудзелю, елі іх, каб слоны многа было, бо інакш нітку не змочыш. Вось якія чарапіцы, гэтыя журавінкі.

Восеньскі дэнь кароткі. Назіраўшы колькі слоікаў, мы рушылі дадому. А па дарозе збіралі апошняя восенікія грыбы: зялёнкі, кошкі, паддубнікі. І я зразумела, чаму пры ўездае ў лес стаіць заклік: "Беражыце лес, ён — наша багацце". І зразумець гэта мне дапамагла маябабуля, якую лес вяртае ў дзяцінства, робіць шчаслівай маладой Бабулінікі.

Вось і зноў надышло лета, а з ім новыя падарожжы: яшчэ столькі цудоўных лясных куточкіў чакае мяне ў гэтых гадоў. Да яго віду ўездае багацце засталося нам на вялікі.

**Марыя Лушчык.
Івацэвіцкі раён.**

Адзін дзень у гісторыі

10 ліпеня

● У 1871 годзе на радзіўся Павел Дзэмідовіч, этнограф, фалькларыст, краязнавец, педагог. У 1890 годзе скончыў Нясвіжскую настаўніцкую семінарыю, у 1897 годзе — Віленскую настаўніцкую інстытут. Настаўнічай у Мінскім і Навагрудскім паветах. З 1908 г. супрацоўнік аддзялення этнографіі Таварыства аматараў прыроды за ўступа, анатрапалогі і этнографіі пры Маскоўскім універсітэце. Публікаваўся ў выданнях "Віленскі вестнік", "Этнографическое обозрение", "Живая старина". З 1919 года ў Мінску, арганізатор і загадчык беларускай гімназіі. З 1921 года выкладчык Мінскага інстытута народнай адукацыі. Арыштоўваўся ў 1921 годзе па абавязаванні ў антисавецкай дзеяйнасці. З 1922 года выкладаў у сярэдніх школах Мінска. З 1925 года член этнографічнай секты інбелкультуры.

● У 1900 годзе нарадзіўся Пётр Сергіевіч, мастак. Рэдагаваў часопіс "Неман", у якім друкаваліся яго артыкулы па праблемах мастацтва і беларускай культуры, цікавыя малюнкі. Пётр Сергіевіч стварыў гістарычныя і тематычныя палотны, пейзажы, вельмі многа з Браслаўскага краю, віленскія краявіды, партрэты, у тым ліку Францыска Скарны, Кастуся Каліноўскага, Рыгора Шырмы, Янкі Купалы, Максіма Танка. Яму належыць вялікая колькасць твораў, прысвечаных вясковаму жыццю. Акрамя таго, Сергіевіч распісваў касцёлы, капліцы. Пасля Вялікай Айчыннай вайны ён выкладаў у мастацкім інстытуце ў Вільні малюнкі і кампазіцыю. Памэр

1 лістапада 1984 года ў Вільні. Найбольшая частка яго кафін захоўваецца ў Літоўскім музеі мастацтваў. Ёнц работы майстра і ў Нацыянальным музеі ў Мінску.

● У 1994 годзе першым прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь абраўся Аляксандар Лукашэнка.

11 ліпеня

● У 1995 годзе выйшаў першы нумар газеты "Народная воля". Рэдактар — Іо́сіф Сярэдзіч. На сённяшні дзень — гэта буйнейшая рэспубліканская незалежная газета.

12 ліпеня

● У 1843 годзе памэр Ігнат Даніловіч, даследчык гісторыі права Вялікага княства Літоўскага разгромілі крыжакоў каля возера Дурбе (сёння Латвія). Дзякуючы бітве, было спынена прасоўванне нямецкіх рыцараў у гэтым рэгіоне да 80-х гадоў. Пасля вялікіх страт на бітве не

толькі не быў дасягнутыя мэты Орднаў уз'яднанію Лівоніі і Пруссіі, але быў пастаўлены пад пытанне сам факт існавання Тэўтонскага Ордэна на тэрыторыі Пруссіі і Лівоніі. Нягледзячы на ўнутраныя згады ў Вялікім княстве Літоўскім у гэты час, толькі набіраючая сілу літоўская дзяржава атрымала час для ўмацавання сваёй улады на падкантрольных тэрыторыях да 80-х гадоў ХІІІ стагоддзя.

ганізаваў на свае сродкі экспедыцыю па рацэ Віліі, аднаму са шляхоў "з варагаў уграў". Сабраны за пайттара месца вандруюці этнографічны, фальклорны і археалагічны матэрыял быў апісаны ў кнізе "Вілія і яе берагі", якая выйшла ў 1871 годзе.

15 ліпеня

● У 1410 годзе адбылася Грунвальдская бітва, разгром Тэўтонскага ордэна аўяднанымі войскамі ВКЛ і Польшчы. Загінулі 18 тыс. нямецкіх рыцараў, воінай і чэлядзі, яшчэ 14 тыс. быў ўзяты ў палон, а ўратавалася толькі трох бойцаў за 1400 чалавек. Былі забраныя ўсе гарматы і 52 сцягі крыжакага войска. Перамога, хоць і пераламіла ход Вялікай вайны, але не была выкарыстана з-за памылак вярхёнага камандавання. Але палітычнае значэнне бітвы было беспрэцедэнтным у гісторыі Польшчы і ВКЛ — была спынена нямецкая экспансія на прыбалтыйскія і ўсходнія славянскія землі і пакладзены пачатак палітычнаму заняпаду Тэўтонскага ордэна. Эканоміка ВКЛ атрымала выхад на балтыйскія гандлёвыя шляхі, а значыць, і ў Еўропу.

**Павел ДАЙЛІД.
Івацэвіцкі раён.**

ЗАБАБОНЫ ЗАПАЛЯНЦАЙ,

або Аб чым гаворыць народная мудрась

Прапануем увазе чыт ачоў "Газеты для вас" забабоны, записаныя краязнаўцам Аляксандрам Зайкам (в. Заполле Івацэвіцкага раёна). Першыя 33 забабоны записаныя А. Зайкам у 1984 годзе ад жыха ркі в. Заполле А. А. Вясны, 1901 года нараджэння. Забабоны 34—41 записаныя ў 1991 годзе ад М. М. Шчурко (Заполле), 1930 года нараджэння. Забабоны 42—53 записаныя ў 1991 г. ад В. Т. Доўжык (Заполле), 1907 года нараджэння.

1. Перабяжыць чо рны —
кот да рогу — не пашиба-
нцуе.
2. Перайдуць дарогу з
пустым вядром — не па-
шибаңце.
3. Перайдуць з поўным
вядром дарогу — пашиба-
нцуе.
4. Перабяжыць кот да-
рогу — вазьміся за гузік.
5. Пакладзеш кнігу пад
падушку — верш лепш за-
помніца.
6. Пакладзеш грэбень
пад падушку — расчэша-
валась твой жаніх.
7. Кладучыся спаць,
надзенеш на левую нагу
шкарпэтку — зніме но-
ччу твой суджаны.
8. Калі пакладзеш лос-
тэрка пад подушку —
прысніца каханы.
9. Калі адправішся ў да-
рогу і першай суст рэнец-
ца жанчына — не пашиба-
нцуе альбо нешта дрэннае
здары цца.
10. Калі спалахашся,
плонь тры разы на зямлю.
11. Спалахе сабака —
выстрыжы поўсьць у яго і
абкурыся.
12. Цяжарнай жанчыне
нельга пляваць на падла —
будуць у дзіцяці гнацца
дзесны.
13. Калі малое дзіця
зробіць першы крок, на-
жом правядзі паміж ног
ты разы ў яго, то хутчэй
пойдзе.
14. Не глядзі ў пабітае
люстэрка — нешта дрэн-
нае здарыцца з табой.
15. Сабака страшна вые —
нехта памрэ.
16. Са рока ў акно пас-
тукае — навіна добрая.
17. Незмятый прыпек да-
сябе — хвароба ці нешта
дрэннае здарыцца.

18. Еш хлеб цвілы — гро-
му не будзеш баяцца.
19. Ка лі навальніца, не
садзіся каля акна, можа
забіць.
20. Ка лі страшны гром —
прачытай малітву.
21. Ка лі аплюначы нехта
будзе стукаць у хату
страшным грукам, прачы-
тай малітву і ўсё прыпадзе.
22. Не хадзі ноччу на
могілках — можа вылезіц
зямі па койнік.
23. Не выходзь з хаты ў
поўнач у той дзень, калі
быў пакойнік, — забярэ
да сябе.
24. Пападзеш паміж ад-
олькавых імён — загадай
жаданне.
25. Лаўровы лісток у
супе — пісьмо прыайдзе.
26. Нос чешацца — не-
шта чуе.
27. Левае вока чешацца —
добрае ўбачыш.
28. Правае вока чешац-
ца — кепскае.
29. Вуши гараць — нех-
та аграворвае.
30. Шчокі гараць — ду-
мае пра цябе нехта.
31. Правая рука сярбіць —
з не кім здаровацца бу-
дзеш.
32. Нельга чытаць, калі
ясі, а то з'ясі ўсю памяць.
33. Няможна месці над-
ворак вечарам — вымечеш
хлопца.
34. Чешацца левая рука —
будзеш гроши лічыць ці
дарога будзе.
35. Свярбіць пераноссе —
пачуеш, што нехта па-
мёр.
36. Прыйдзе на стары
новы год першым у хату
мужчына — будзе ўдача
цэлы год.
37. Вернешся, выбраў-
шыся ў дарогу, — не па-
шибаңце.
38. Аддай до ўт перад
Паскай, бо будзеш увес-
час у даўгу.
39. Еш чорную скарын-
ку — не будзеш баяцца
грому.
40. Адзей нешта наўыва-
рат — нехта наб'е.
41. Хлеб са стала ўпа-
дзе — будуць госци.
42. На вялікае свята не
пазычай нікому грошай.
43. Як вязеш парасяты
на базар і хочаш, каб не
звяліся, траба выстрыгчы
поўсьць у парасята і ўсадзіць
за прушняк.
44. Як прадаеш парася-
ты, не трэба даваць куп-
цу завязкі ад мяшка і пра-
даваць са сваім мяшком.
45. Не траба змятаць
лаву або стол венікам, бо
будзе сварка ў хаце.
46. Цяжарнай жанчыне
не трэба адліваць воду з
вядра ў калодзеж, бо буд-
зе дзіця ванітаваць.
47. Цяжарнай жанчыне
нельга пералазіць праз
кручаны дрот, бо дзіця
будзе абмотана наўкруг
шыі птушавай.
48. Ка лі ўгадаеш, з яко-
га вока выпала вейка, жа-
данне спойніца.
49. У панядзелак нельга
падмітаць хату, бо будзе
сварка ў хаце.
50. Не можна біць вені-
кам хлощаю і дзяўчат, бо
не будуць жаніца і вы-
ходзіць замуж.
51. Нельга спаць у ня-
дзелю да абеда.
52. У гаспадыні абваль-
вающа ў печы дровы —
приайдзе госци.
53. Ка лі сава гукае, то,
гавораць, пакойніка чакае.

Сухія сняданкі не на карысць здароўю

Як паказалі даследаванні
сухіх дзіцячых сняданкаў,
праведзеныя ў краінах
Еўропы, выкарыстоў-
вацца іх штодня ў
дзіцячым харчаванні не-
пажадана.

Прычына ў тым, што
так званае здаровае хар-
чаванне ў реальнасці не
такое ўжо і здрараве,
паколькі ў сухіх сняданках
утрымліваецца дастатковая
высокі працэнт цукру —
ад 40 да 55 працэнтаў, што
надзвычай многа і нават
недапушчальна для паста-
яннага харчавання. Акрамя
таго ў тых сняданках
ніярэдка выкарыстоўваецца
кальчыкі, што для рэгу-
лянрага выкарыстання ў
дзіцячым харчаванні про-
стаяўваюцца араматызаваны
дабаўкі і фарба-
вальнікі, што для рэгу-
лянрага выкарыстання ў
дзіцячым харчаванні про-

Зачем человек зевает?

Зевота — реакция организма на недостаток кислорода в головном мозге. При засыпании частота дыхания автоматически уменьшается, потому что энергии во сне требуется меньше, чем при бодрствовании. Если же в это время пытаться не спать, в мозге начинается нехватка кислорода. Чтобы это исправить, человек (впрочем, как и животные) зевает. В момент зевания я объем поступающего в легкие воздуха увеличивается. Зевота может наступить и у бодрствующего человека, если он находится в душном помещении.

Концентрация кислорода и углекислого газа в кровеносной системе (чувствительными к химическому составу крови клетками), которые находятся в месте раздвоения

сонной артерии (каротидное тело) или непосредственно в головном мозге. Сигналы от рецепторов идут в мозг и там обрабатываются. Главный регуляторный центр дыхания находится в продолговатом мозге. Этот центр может работать самостоятельно, однако у нормального человека он находится под постоянным контролем вышележащих отделов мозга.

Кроме того, зевота — один из сигналов невербальной коммуникации между людьми, т. е. такого общения, когда информация передается не словами, а при помощи жестов, позы, мимики лица и т. д. Этим объясняется феномен "заразной зевоты" — ситуации, когда люди начинают неосознанно копировать сонное поведение своего соседа.

Детская истерика

Попытайтесь разобраться, в чем причина истерики. Может быть, ребенок устал или плохо себя чувствует. Иногда и истерика — единственный известный ребенку способ сообщить о своей проблеме и снять напряжение.

Реагируйте на детские капризы спокойно, потому что они случаются со всеми детьми без исключения, а ваш гнев только

усложнит и без того не простую ситуацию.

Будьте всегда последовательны: нельзя — значит нельзя. Это научит

ребенка самому важному: он не может получить то, что хочет, путем закатаивания скандала.

Постарайтесь отвлечь ребенка. Для этой цели подойдет все что угодно: мультфильм, детская книжка, игрушка.

Не спорьте с ребен-

ком, который в разгаре истерики все равно ничего не понимает, а когда он успокоится, попробуйте серьезно поговорить с ним о случившемся, объясните, что вам неприятно такое поведение и никаких положительных результатов оно не приносит.

ХОЗЯЙКЕ НА ЗАМЕТКУ

Приятного аппетита

ЗАПЕКАНКА "НАПОЛЕОН"

Продукты для теста: 1,25 стакана муки, 50 г сливочного масла, 1 желток, 3 ст. ложки сметаны, щепотка соли. Для начинки: 2 яйца, 25 г нарезанного сыра, 1 баночка жирного творога (250 г), 1 ст. ложка мёда и крашенной брынзы, 180 мл молока, соль и перец по вкусу.

Нагреваем духовку до средней температуры. Кладем все продукты для теста и замешиваем. Оставляем на 15 минут в холодильнике. Раскатываем тесто на посыпанной мукою рабочей доске по размеру противня. Смазываем противень и выкладываем лист теста на дно и боковые стенки. Выравниваем края. Кладем в миску все продукты для начинки и взбиваем все в однородную массу. Выкладываем начинку на тесто в противне и запекаем 45 минут. Вынимаем из духовки и оставляем на 5 минут. Затем осторожно перекладываем заpekanku на тарелку для подачи к столу. Можем подавать запеканку и горячей, и холодной.

СУФЛЕ ИЗ ПЕЧЕНИ

Печеньку пропустить через мясорубку. В эту жижу добавить размякшее сливочное масло (на 1 кг печени 100 г масла), немного муки, соль, перец молотый, два яйца и все это вбить миксером. Вылить получившееся в сковороду, смазанную маслом и посыпанную мукою или сухарями, и в духовку.

ЯЙЦА "ОМЕР-ПАША"

Яйца — 2 шт., масло сливочное — 20 г, лук репчатый — 15 г, помидоры — 70 г, сыр тертий — 15 г, соус томатный — 10 г, соль по вкусу.

Нацинкованный лук пропустить с маслом, добавить к нему очищенные от кожицы и семян и мелко нарезанные помидоры, полученную смесь поджарить, залить яйцами, посолить, посыпать сыром и запечь в духовке. Вокруг яиц сделать ободок из томатного соуса.

ПАШТЕТ СТОЛИЧНЫЙ

1 кг картофеля, 2 яйца, 1 кг свежей печени (говядьей или куриной), 3—4 луковицы, 50—70 г сливочного масла, соль, перец по вкусу, мука или панировочные сухари.

Из картофеля с небольшим количеством молока и двумя желтками приготовить пюре. Печень нарезать на небольшие кусочки и обжарить в двух столовых ложках растительного масла до готовности, после чего два — три раза пропустить ее через мясорубку. Глубокую сковородку или форму слегка смазать маслом и обсыпать мукою (или сухарями). Лук мелко порезать и обжарить в масле, на котором жарилась печень. В большой миске соединить печень, жареный лук и мягкое сливочное масло, все хорошошенько взбить до однородности. Посолить и поперчить по вкусу. Вбить в крутое пюре яичные белки и осторожно соединить их с картофельным пюре. Посолить и поперчить по вкусу и разделить на три части: одну побольше и две поменьше. В подготовленную сковороду выложить большую часть пюре и разровнять, далее слоями печень и пюре. Сверху украсить майонезом, тертым сыром и т. д. Поставить в духовку и запечь до золотистого цвета.

